

AVRUPA'DA STE/SMG ETKİNLİKLERİNDE STANDARTLAR

Ali ÖZYURT*, Pemra ÜNALAN**

Giriş

Sürekli Tıp Eğitimi (STE) kavramı Avrupa Topluluğu içinde yaygın olarak tanınan ve gerçekleştirilen bir etkinlik olmasıyla beraber bugün üye ülkelerin pek çoğunda isteğe bağlı olarak yürütülmektedir. Bazı ülkeler mezuniyet sonrası dönemde yürütülen STE etkinliklerini daha iyi izleyecek ve akredite edebilecek bir sistem geliştirmişlerdir.

Tıp uygulamalarında kalite güvencesi arayışları reakkrediteasyon ve resertifikasyon konularını gündeme getirmiştir. STE etkinlikleri de bu değerlendirmelerin yapılabilmesi için zorunlu hale gelecek gibi görünmektedir. STE'lere katılım bazı ülkelerde hekimlerin iş sözleşmelerine eklenen bir şart olmaktadır. Her ülke en etkin yöntemleri kullanarak kendi koşullarına ve kendi sağlık sistemine uygun STE etkinlikleri geliştirecektir.

Genel olarak uzmanlık eğitiminden sorumlu olan kurumun STE'leri de planlaması beklenmektedir. Böyle olduğunda eksiklerin belirlenmesi daha kolay olacağı gibi, düzenleme yapılması ve kaynakların kullanılması da daha ekonomik olacaktır. Avrupa'da sürekli tıp eğitimi etkinliklerinin standardizasyonu amacıyla, özellikle de farklı ülkelerde uygulanan STE programlarının birbirine uyumu ve geliştirilmesini sağlamak üzere 1999'da Avrupa Sürekli Tıp Eğitimi Akreditasyon Konseyi (The European Accreditation Council for Continuing Medical Education "EACCME") kurulmuştur.

Avrupa Sürekli Tıp Eğitimi Akreditasyon Konseyi (The European Accreditation Council for Continuing Medical Education "EACCME")

EACCME, Avrupa Tıp Uzmanları Birliği (The European Union of Medical Specialist- Union Européenne Des Médécins Spécialistes "UEMS") tarafından kurulmuştur. Kurucu üyeleri; Belçika, Fransa, Almanya, İtalya, Luksemburg ve Hollandadır. Üye ülkelerin sayısı bugün 34'e ulaşmıştır.

Avrupa'daki en eski tıp kuruluşu olan UEMS, 1.6 milyondan daha fazla uzmanı temsil etmektedir. Avrupa Topluluğu üye ülkelerindeki hastalara olası en yüksek nitelikli uzmanlık bakımının verilmesini sağlamak ve geliştirmek

amacıyla 1958'de Brüksel'de kurulmuştur. 2008'de 50.yasını kutlayacaktır. Burada, esas olarak Avrupa Birliği ve dışında tıp uzmanlarının oluşturduğu ulusal birlikler temsil edilir. Akademik birimlerden gelen temsilcilerin bulunduğu ve uzmanlık alanı ile ilgili eğitim etkinliklerinin tartışıldığı 39 uzmanlık birimi vardır. Bu birimler kendi uzmanlık alanları ile ilgili olarak STE/SMG etkinlikleri önerilerinde bulunurlar. Uzmanlık birimlerinin temsilcileri yönetim konseyini oluşturur. Başkan, genel sekreter, sayman ve sözcüden oluşan yönetim birimi kurumun günlük işleyişini sürdüren yürütme kurulunu oluşturur. Bağımsız tıp birlikleri, enstitüler ve bilimsel tıp kurumları ile güçlü bağlantıları vardır. UEMS, sağlık hizmetinin yüksek kalitede sunulabilmesi için standartlar oluşturur ve bunların, Avrupa Birliği Enstitüleri, ulusal tıp birlikler ve birliktişileri tarafından kullanılmasını sağlamak üzere yaygınlaşması için çalışır. Bir sivil toplum örgütüdür. Avrupa Birliği içinde bir komisyon olan Tıp Eğitimi Danışmanlık Komitesi'ne (Advisory Committee in Medical Training "ACMT") yönetim kurulu düzeyinde danışmanlık verir. Şimdiye kadar ortaya konulan çalışmalar sonunda var olan 52 tıpta uzmanlık branşının tamamının temsil edilmesi ve üye ülkelerin en az 2/5'inde var olması kaydıyla yeni disiplinlerin de kabul edilmesi sorumluluğunu UEMS taşımaktadır. UEMS'in son yıllarda üzerinde durduğu daha çok durduğu bir diğer çalışma alanı da uzmanlara sunulan STE etkinliklerinin yaygınlaştırılması ve niteliğinin yükseltilmesidir. UEMS, STE ve SMG programlarıyla ilgili çalışmalarda oldukça etkili biçimde yer alır. Bununla ilgili olarak ortaya koyduğu önemli belgeler vardır. UEMS tüzükleri olarak adlandırılan bu belgeler;

- 1993 Tıp uzmanlarının eğitimi
- 1994 Avrupa'da çalışan tıp uzmanları için Sürekli Tıp Eğitimi
- 1999 STE'lerin uluslararası akreditasyon kriterleri
- 1996 Tıp uzmanı uygulamasındaki kalite teminatı
- 1997 Eğitim merkezlerinin ziyareti
- 2001 Sürekli Mesleki Gelişim (SMG), Basel Deklarasyonu
- 2004 İyi hekimlik uygulamalarını teşvik etmeye yönelik dökümanlardır.

* Dr. Siyami Ersek Göğüs Kalp ve Damar Cerrahisi Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İTO-UEÇG Üyesi

** Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi, Aile Hekimliği Anabilim Dalı, İTO-UEÇG Üyesi

Tüm bu belgelerde UEMS'in ana mesajı "STE/SMG programlarına katılmanın hekimler için etik bir zorunluluk olduğudur. Bu programların maliyeti sağlık giderlerinin bir parçasıdır ve hekimlerden talep edilemez. Resertifasyon, zorunlu olamaz. Çünkü bu tip zorunlu uygulamaların hekimlerin sunduğu sağlık hizmetini iyileştirdiğine dair bir kanıt yoktur. STE'de yer almayan uzman, doktorluk ya da uzmanlık statüsünü kaybedemez. STE'ler meslek odaları tarafından düzenlenir, yönetilir ve denetlenir" şeklindedir.

UEMS; ilk kez 1975'de oluşturulan, hekimlerin Avrupa Birliği içinde yer değişimi ve tıp diplomalarının tanınması ile ilgili direktiflerin ortaya konulmasından bu yana Avrupa Birliği Komisyonuna bu alandaki çalışmalarda katkı vermektedir. Bu çalışmalar sonucunda ortaya çıkarılmış olan direktifler esas olarak temel tıp eğitimi ve uzmanlık eğitimi ile ilgilidir. Pek çok üye ülkede zorunlu STE sistemi var olmasına rağmen, UEMS, hazırladığı direktiflerde herhangi zorunlu bir STE/SMG sistemi talep etmez. Hekimler de tüm diğer meslek sahipleri gibi bilgilerini güncel ve bilimsel tutmak zorundadırlar. Ancak Avrupa düzeyinde bir resertifasyon sistemine gerek duyulmamaktadır. Bu nedenle resertifasyon hekimlerin Avrupa'da serbest dolaşımı için bir koşul değildir.

UEMS tarafından kurulan EACCME ise Avrupa ülkeleri arasında ortak kalite unsurlarını taşıyan STE etkinliklerinin ülkeler arasında transfer edilebilmesi, tanınabilmesi, aynı zamanda bu STE sisteminin Avrupa dışı ülkeler ile de karşılaştırılabilmesi için çalışır, kriterler belirler, kredi puanlarının transferi ve denkliği ile ilgilenir. STE'nin uzmanlar için kolaylaştırılması amacıyla, STE kredilerinin "takas" edildiği bir bürodur. Bu kredi transferi Avrupa ülkeleri arasında, farklı uzmanlıklar arasında, bir uzmanın Avrupa içerisinde göç etmesi durumunda, Avrupa ve Kuzey Amerika kredi sistemleri arasında söz konusu olabilir.

Bu konsey 1999'da kurulmuş olmasına rağmen 2000 yılında işlerlik kazanmıştır. EACCME'nin yönetim ofisleri, Brüksel'de UEMS binasındadır ve aynı yürütme kurulu tarafından idare edilir. UEMS içinde çeşitli uzmanlık dernekleri, yeterlik kurulları, ulusal STE akreditasyon kuruluşlarının temsilcileri ve STE uzmanlarından STE Danışmanlar Kurulu oluşturulur. Bu kurul yılda bir kez UEMS tarafından toplantıya çağrılır. UEMS bu kurul aracılığıyla EACCME ile iletişim kurar. EACCME içinde çeşitli dönemlerde farklı alanlarla (Örn: Uzaktan eğitim programlarının akreditasyonu, SMG programlarının adaptasyonu) ilgili çalışma grupları oluşturulur.

EACCME; doğrudan STE etkinliklerinin akreditasyonu ile ilgilenmez ama Avrupa'da var olan ya da planlanan akreditasyon sistemleri için bir denklik belirleme görevini yapar. Kuruluşundan itibaren pek çok üye ülke tarafından ta-

nınan ve STE'den sorumlu ulusal kurumlarla anlaşmalar imzalayan EACCME hekimlerin serbest dolaşmaları sırasında Avrupa'nın neresinde olursa olsun katıldıkları STE'lerin kredilendirilmesi ve bunun her ülkede geçerli olması için çalışır. O nedenle STE programlarının akreditasyonunu sağlayan bir makam değildir ve bu programların yürütülmesi sırasında fazladan bürokrasi oluşturmaz.

Kısacası; UEMS tarafından kurulan EACCME; hekimlerin Avrupa ülkeleri arasında serbest dolaşımını sağlamanın koşullarını belirlemeye çalışmaktadır. EACCME; sürekli tıp eğitimi alanının evrensel standartlar belirlemek için doğru bir konu olduğuna inanır. Bu nedenle Amerikan Tıp Birliği'nin çalışmalarından ve onun bu amaçla geliştirdiği kredi transfer sisteminden yararlanmıştı. CME puanlarının sadece Avrupa Birliğine üye ülkeler arasında değil diğer aday ülkeler ve Amerika Birleşik Devletleri'nde de kabul görmesini sağlamıştır. Böylece Amerikalı hekimlerin ilgisini Avrupa'da dolaşıma çekmek istemektedir. Bu amaçla Çeşitli Ulusal Akreditasyon Birimleri ve Amerikan Tıp Birliği (AMA) ile yapmış olduğu anlaşmalar mevcuttur. AMA ve EACCME, 2000 yılından bu yana birbirlerinin verdiği STE kredilerini kabul etmektedir.

EACCME'nin STE'lerde aradığı temel niteliklere bakıldığında önemsendiği şartlar şunlardır;

- STE/SMG etkinliğinin öğrenim hedeflerinin gözden geçirilmesi,
- Programın gözden geçirilmesi,
- Program sunucularından menfaat çatışması olmadığına dair teminat alınması
- Ticari bir menfaat varsa bunun net olarak tarif edilmesi,
- Katılımcıların devamlılığı, geri bildirimleri ve kendikendilerini değerlendirmeleri yoluyla kalitenin kontrol edilmesi,
- Bu programa verilen puanların eğitimle ilgili olan alandaki uluslar arası ve A/veya Avrupa birlikleri tarafından kabul görmüş olması,
- Ulusal otoritelerce kabul görmesi,
- Eğitime verilen kredi puanının akreditasyon için karşılaştırılabilir sistemlere çevrilebilmesi, Aynı programa farklı uluslar arası birliklerin aynı miktarda kredi puanı verecekleri konusunda uzlaşmaları şeklindedir.

EACCME 2004 yılında 400 STE'yi akredite etmiştir ve bu sayı her geçen yıl artmaktadır.

Kaynaklar

1. www.uems.net
2. www.ttb.org.tr/udek/x11.tuek